

1868-01-29

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Carl Bloch, bryggeriindretning,
bryggeriteknologi, bryllupsgave,
gær, industriel arkæologi,
laboratorium

DOKUMENTINDHOLD

Om maltekøller i Wien. J. C. Jacobsen opfordrer Carl til nøje at studere Tischbeins kølle i Augsburg. Om gæringskar af glas. J. C. Jacobsen omtaler, at han vil ansætte en kemiker i det nye laboratorium.

TRANSSKRIFTION

D 29 Januar 1868

Kjære Carl!

Det interesserede mig meget af dine sidste Meddelelser fra Schwechat at erfare at der dog ved Wien fandtes idetmindste et par Køller af eiendommelig Konstruktion: Schwalbes i Liesing, hvis nærmere Indretning jeg ikke kjender, men som jo ikke synes at være heldig og Tischbeins i Schwechat, som desværre ikke var tagen i Brug. Da den imidlertid er i Brug i Augsburg, der ligger saa nær ved München, haaber jeg under dit Ophold dér, at faae nøiagtig Underretning om den og dens Resultat. Ikke mindre interesserede det mig omsider at faae Oplysning om Forsøget med et Gjæringskar af Glasplader, der jo synes at være lovende, hvad Benyttelsen angaaer. Om Bekostningen samt om Fabrikens Navn hvorfra de store Glasplader leveres haaber jeg at Du kan faae Underretning hos Sedlmayr, da jeg har stor

Lyst til at gjøre et Forsøg med et Par saadanne Kar.- Jeg frygter iøvrigt for at saa store Plader, at en heel Bund og Sidevæg kan dannes af een Plade, ville blive altfor kostbare til at faae almindelig Anvendelse og jeg vil derfor vistnok ved Siden deraf gjøre et Forsøg med mindre Plader som Veltens, der sad meget fast i Cementvæggene.- Hvad Gjæringen angaaer, længes jeg meget efter at faae ligesaa detaillerede Optegnelser - som over Maltningen navnlig over den daglige Forandring i Varme og Attenuation og over den dermed forbundne Beskaffenhed af Gjæren og Gjæringen. Jeg har i Vinter, saavidt min og Kogsbølles Tid har tilladt, anstillet endeel Iagttagelser derover og bl.A. gjort adskillige Forsøg, som fortsættes, ved at indlede Gjæringen ved en høiere Temperatur 6-6½-7 grader R og holde denne Temperatur uforandret under hele Gjæringens Gang, hvilke Forsøg have givet et

godt Resultat og synes at Medføre en særdeles rolig Gang i de

følgende, ved den saaledes vundne Gjær indledede, Gjæringer. Til at holde Temperaturen constant har jeg ladet gjøre store ringformede Rør, liig Veltens, hvorigjennem flyder en Strøm af iiskoldt Vand. Jeg har ogsaa anstillet Iagttagelser over Gjæringens gang af Malt, der var tørret ved en høiere og en lavere Slutningstemperatur og fundet, som jeg forudsaa, at det mildest tørrede Malt lettest gav en hidsig Gjæring. Endnu større Indflydelse har Vandtes Beskaffenhed vist at have. Mine Vandbeholdere ere nemlig nu ordnede saaledes, at jeg kan tage Vand til Mæskning enten alene af det meget bløde Vand i den øverste Brønd i Forgaarden (0,0002 faste Bestanddele) eller af den dybe Brønd i Haven, der indeholder megen svovlsuur Kalk, samt kulsuur Kalk og Magnesia (Mængden erindrer jeg i dette Øjeblik ikke).

Naar jeg har anvendt af det bløde Vand alene i Forbindelse med stærkt maltet og mildt tørret Malt har Gjæringen, der var indledet som sædvanligt ved $4\frac{1}{2}$ (5,625 C. red.) à $4\frac{3}{4}$ (5,9375 C red.) grader R og ligeledes begyndt ("vedtaget") efter Sædvane i Løbet af 24 Timer og begyndt at gaae i Krøller efter 36-38 Timer, været forbunden med en vel stærk Attenuation og en stærk Varmeudvikling, som har nødt mig til at anvende Iisspande, naar jeg ikke vilde lade Varmen gaae op til 10 grader R (=12,5 Celsius). Jeg bruger derfor nu næsten udelukkende af det haarde Vand til Mæskning. Det er bekjendt nok, nemlig af engelske Erfaringer og Skrifter, at Gibs er gjæringshæmmende, men jeg havde dog ikke forestillet mig, at Virkningen var saa stor, som det nu synes at vise sig.- jeg formoder at Du har faaet Oplysning om Vandets Analyse i Wien hvilke jeg beder Dig at meddele mig tilligemed lignende Meddelelse om Vandet i München og navnlig hos Sedlmayr.

Naar Du, som jeg ikke tvivler paa, har gjort udførlige Iagttagelser over Gjæringens Gang i Schwechat, vil det være meget lærerigt for Dig og for mig, at sammenholde dem med de Iagttagelser, Du nu kan gjøre hos Sedlmayr, hvor Maltning og Tørring ere anderledes og Vandet maaskee ogsaa. Hos Sedlmayr vil jeg ogsaa særlig anbefale Dig nøie at observere Attenuation og Varmen i Lagerfadene (især i det sidste Sommerøl, der skal holde ud til Efteraaret) navnlig ved Slutning af Saisonen, naar Lagerfadene ere aldeles fyldte, samt hvor nær de fyldes og om de skyde "Hat" op eller ikke. Disse Iagttagelser har jeg aldrig havt Leilighed til selv

at gjøre og de ere meget vigtige.- Har Du faaet nøiagtig Oplysning i Schwechat om Forholdet mellem det anvendte Quantum Malt og det vundne Udbytte af Urt eller Øl i Maal x Procentstyrke? En lignende Oplysning bør Du

naturligviis søge hos Sedlmayr, for at Du kan see Resultatet af de forskjellige Behandlingsmaader af Maltet. Da jeg var i München og gjorde mine flygtige 14 Dages Studier, var det Princip, kun at drive Bladspiren til c $\frac{1}{2}$ af Kornets Længde, for ikke at faae for stærk en Sukkerdannelse under Mæskningen og af samme Grund lagde Heiss Vægt paa, at Tykmæskens Ophedning til Kogepunctet foregik temmelig hurtigt for at der ikke skulde blive Tid til formegen Sukkerdannelse, men der-imod vindes mere Dextrin for at erholde en fyldig Smag og en langsom Eftergjæring i Lagerfadene.- Læg derfor nøie Mærke til om der er nogen Forskjel mellem Wien og Münchens med hensyn til Tykmæskningernes Kogning. Dersom du kan faa Leilighed til Samtaler med Sedlmayr, ønskede jeg gjerne at vide hvilket Forhold der er mellem Sukker og Dextrin i hans Urt - veed Du noget om dette Forhold i Wiener-Øllet? - samt at høre hans Mening om Habichs Theori, at den fyldige Smag af det baierske Øl slet ikke hidrører fra Dextrinen

men fra de ved Tykmæskkningen "brunede Æggehvidestoffer".- Dersom Du kunde faae Leilighed til at gjøre Bekjendtskab med Professor Kaiser, der særlig beskjæftiger sig med Bryggeriet, var det interessant at erfare om han har undersøgt dette vigtige Spørgsmaal og om han eller andre Chemikere beskjæftiger sig med Analyse af Urten under forskjellige Forhold og Metoder navnlig af Urten i Wien sammenlignet med Urten i München.- Jeg har isinde til næste Vinter at engagere en af vore dygtigste yngre Chemikere til at foretage saadanne Analyser hos mig i det nye Laboratorium, hvilket vil være den eneste rigtige Vei til at løse den Opgave, der herefter skal udgjøre min Hovedbeskjæftigelse, at tilveiebringe Grundlaget for en videnskabelig Besvarelse af de mange dunkle Questioner i Bryggeriet og navnlig i den i saamange henseender mysteriøse Gjæring.- Lev vel! og lad mig snart faae den udførlige Rapport over Bryggeriet i Schwechat, helst i systematisk Form.

Din Jacobsen
Hilsen fra din Moder

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

P. S. jeg stoler paa, at Du har modtaget det Brev med Creditiv som jeg sendte Dig i Forgaars, poste restante til München. Glem ikke at sende mig din Adresse i München. Jeg troer ikke at jeg har fortalt Dig at jeg har bestilt en Brudegave til Bloch paa den Kgl. Porcellainsfabrik, nemlig en stor Vase i antik Form og Do. Decorationer med 2 Malerier efter Billeder i Thorvaldsens Museum: det Ene: Prospect af Forum og det Andet: Udsigt over Rom med Peterskirken i Mellemgrunden og Monte Soracte og Bjergene ved Tivoli i Baggrunden, seet fra Pamphili-Doria

29
1
68

29 Januari 1868

C.M. Højen Carl!

Det interesserer mig meget af din
fide Model for den Schwech at ropane
at det dog med Wien fandtes idt mindre et
for Liden af mindst en halv
Schwech. Liden, som var en
jeg ikke havde, men som jo det synt at man
faldt af Tischeins; Schwech, som det var
ikke man lagde; kong. De den mindst
at kong; Augsburg, der ligger for man
med München, for jeg vilde det Også det,
at for en virkelig Kundskab om den og
den Liden. - Alle mindre interer,
fandt det mig meget at for en Oplysning
om Liden med at Gjennem det af Glas-
Liden, der jo synt at man havde, for
Liden Liden. Om Liden fandt
om Sabotant Hans Jørgen de Haan Glas,
Liden Liden for at den var for en
Kundskab for Tiedmays, da jeg for den

Ligeledes at gjennem et Særligt med at se
saadanne Læs. - Jeg forsøgte navnlig for at
at se paa Pladen, at en fast Leim af
Bitter og Læs dannet af en Plade, ville
blive allers Løst. Det at se om endelig
Aarsag og jeg vil drages ind i et med
Bitter drage gjennem et Særligt med mindre
Plades paa Velken, der har meget faste
Egenskaber. - End Gjæringen ogsaa
laugte jeg meget efter at se ligesom den
saadanne. Oplysning - for en Mathematisk
samtidig en den daglige Læsning
Hansen og Althausen og en den Læsning
forhinden end affandte af Gjæren og Gjæringen
Jeg har i Hinder, saadant en og Højde
Det har tillad, at det ender Læsning
denne og bl. a. gjort adskillige Læsning, som
saadanne, med at indlade Gjæringen med en
saaledes Temperatur 6 - 6½ - 7° R og faldt
denne Temperatur i forandret mindre Jule Gjæ-
ringen Gang, med Særligt Læsning end at

galdt befalet og spurgte at medføre en sær-
delig rolig Gang i de følgende, med den
sædvanlige mindes Gæst indledt, Gjæring.
Et af Jalds Emperenaturens indhold for
jeg lodt gjære i en ringformig Skål, lig
Veltens, Jæringsvæsenen flydes en Strøm af
indledt Vand. Jeg for og for anstillet den
for Tagkagel for en Gjæring Gang af
Malt, der var forværet med en Jærings og en
lægen Skivens kempesten og fandt, som
jeg forværet, at det mildt lænede Malt
blev som en Jærings Gjæring. I den
sædvanlige Indflydelse for Vandet be-
fandt sig at Jærings. Min Vandbeholdning
var nemlig en anden sædvanlig, at jeg for
læge Vand til Skivens mellem alene af
det meget bløde Vand i den anden Læge i
Sægeanden (0,0002 fath. bestående) eller
af den dybe Læge i Jærings. Det indledte vægen
forværet Læge, samt Skivens Læge og Skivens
(Skivens erindres jeg i det følgende Sk.).

Naar jeg for eksempel af det bløde Haud
alene i Tørkeduft med stærkt uvaldt
og uvaldt kornet Stalt for Gjæringen, der
næst indlædt som fedmeuligt med $4\frac{1}{2}$ i $4\frac{3}{4}$
R, men og ligelædt begyndt ("nettop")
efter Tøddens i Løst af 24 Cerner og begyndt
at gaar i Tralles efter 36-38 Cerner, men
færdig i den med en mel stærk Alkalisitet
og en stærk Naumand, iltning, som jeg udt
mig til at erindre tilspændt, men jeg der
med lader Naumen gaar og til 10° R. - Jeg
brøges derfor en næsten idelbløds af det
færdige Haud til Skostning. Det er begyndt
udt, navnlig af uvalde færdig og
Kornet, at Gibb er gjæring færdig,
men jeg færdig dog ikke færdig mig, at
Kornet er som færdig, som det en færdig at
vise sig. - Jeg færdig at der for færdig
Oplysning om Haudets Analyse i Wien
færdig jeg lader mig at meddele mig tilspændt
ligesom Meddelelse om Haud i München og
navnlig for Sedlmayr.

II
G.M. 11
Hvis du, som jeg ikke tvivler paa, har
gjort udfærlige Forsøgelsis og Gjæmings
Gang i Schweiz, mit det naar meget lara,
næst som dig og som mig, at sammensæld
den med de Forsøgelsis, der nu kan gjøres
for Sedlmays, Jans Mathematik og Læring
en andenledes og blandt maaske ogsaa.
Jens Sedlmays mit jeg ogsaa forbig anbefale
dig naar at afkomme Altruisme og
Naarum i Lagradren (især i de sidste
Pannaral, der skal gælde ind til Offensant)
uanselig med Slutning af Besøgen, naar
Lagradren som alderet siglede, samt Jans
uans da siglede og om de sigle "jat" og alle
ikke. Disse Forsøgelsis som jeg aldrig fandt
Lideligst til selv at gjøres og de er meget
nøjagtige. - Som du saar uanselig Op-
lysning i Schweiz om Forsødet mellem
det aarvante Gmænter Malt og de mindere
Lideligst af det og alle de i Malt x procent-
Højde? Se ligesom Oplysning heri du

naturhjemm faga for Sedlmayr, som at
du kan se Lufftballen af de færdigste
besandelsesmaade af Mallet. Da jeg var
i München og gjærdt mine fljette 14 dage i München,
var det for mig, som at dronns betyngelse til i 12
af Torsket Landt, for ikke at gøre for Pæde an
Pæde an alle under Møtningen og af samme
Grund lagede Hæft Hæft, at Lufftballen
Opfindning til Lufftballen færdig som en færdig
for at du ikke færdig blev til det færdige Pæde
danne alle, men dronns mine mine mine
for at søgte en færdig Pæde og en færdig
Opfindning i Lufftballen. - Lufftballen mine
Hæft til en dronns mine Lufftballen mine
og München mine færdig til Lufftballen mine
Lufftballen. - Lufftballen du kan se Lufftballen til
Pæde an mine Sedlmayr, æstede jeg gjærdt at
mine færdig mine færdig dronns mine mine
og dronns mine færdig mine - mine mine mine mine
Lufftballen; Wien - Hæft? - færdig at færdig færdig
mine mine mine mine, at du færdig mine
af det mine mine færdig mine mine mine

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

men for de med Cykloalkalium's beriede
Løselighedsstoffer. - Derfor du lide for
Lidelse, det at give Beredning og Tjener
Kaiser, der for sig bedyrlig sig med Løseligheds-
navn det indvirkende at anse, om du for under-
sigst alle moglege Prøvemaal og om du eller
anden Gjenstand bedyrlig sig med Analyse
af Water under forskjellige Tilfælde og Metoder
nemlig af Water: Hver sammensætning med Water
i München. - Jeg for lide det med Minder
at angaaer en af mine dygtigste yngre Gjenstande
det at foretage saadanne Analyser for mig i
dit nye Laboratorium, hvilket mit navn du med
dygtigste Hæd det at lide den Opgave, der for
af den skal indgives min sandbedyrlig, at
tilmindevis Grundlaget for en moderne
bedyrlig af de mange stætte Gjenstande
i Løseligheds og nemlig i den i saamange Jern-
sættene mystiske Gjenstande. -
Lad mig og lad mig se det for den indvirkende
Løseligheds og Løseligheds: Schwerat, Jern: syde-
mede Løseligheds. Din J. C. Jacobsen
Jeg for den Medde.

P.S. Jeg vedes paa, at du har medtaget de
Læse- og Traditioner paa jeg faaet dig
i Læse- og, paa de restaurer til München.
Glem ikke at faaet mig din Adresse i
München.

J

Jeg laare ikke at jeg har faaet dig, at
jeg har bestilt en Læse- og til München
paa den Eng. Journalistfabrik, nemlig en
flor Mark i antallet Læse- og de. Jernskriver
med 2 Malerier efter billederne. Thorvaldsen's
Malerier; det færdige af Torvaldsen og de
Læse- og. Højt anset Rum og Peterskøbenhavn i
Malerierne og Maale Tærsker og Læse- og
med Tærsker i Læse- og, samt for Tærsker -
Daria.